

EUROOPA
KONTROLLIKODA

ET

Kõne

Luxembourg, 4. oktoober 2018

Euroopa Kontrollikoja presidendi Klaus-Heiner Lehne kõne

Euroopa Kontrollikoja 2017. aasta aastaaruande esitlemine Euroopa Parlamendi eelarvekontrollikomisjonile

Strasbourg, 4. oktoober 2018

Kehtib esitatud tekst.

Erinevuste korral tuleb lähtuda suulisest tekstist.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu @EUAuditorsECA eca.europa.eu

Proua eesistuja, proua raportöör, austatud liikmed, volinik, daamid ja härrad

Euroopa Parlamendi endise liikmena tean, et hetkel on parlamendi jaoks kiire aeg. Lisaks sellele, et praegu on seadusandlike õigusaktide koostamise tippaeg, on teie institutsioon õigusega ka kõrgetasemeline foorum Euroopa tuleviku arutamiseks ajal, mil Euroopa Parlamendi valimised lähenevad – seda oli hästi näha eile, Eesti peaministri visiidi ajal.

Seda enam on mul Euroopa Kontrollikoja presidendina põhjust tänada teie komisjoni selle eest, et leidsite aega meie 2017. aasta aastaaruande arutamiseks.

Aastaaruande eest vastutav liige hr Lazarou, kümne erineva peatüki eest vastutavad liikmed ja loomulikult ka kontrollikoja audiitorid on teinud märkimisväärseid jõupingutusi, et anda teile kontrollikoja hinnang ELi finantsjuhtimise olukorra kohta aastal 2017. Selle alusel algatatakse nüüd eelarve täitmisele heakskiidu andmise menetlus, mis on praeguse parlamendi jaoks viimane.

Samuti sooviksin koostöö eest tänada meie peamist auditeeritavat – Euroopa Komisjoni, keda täna esindab siin volinik Oettinger. Meie auditiprotsess kulmineerub nn ärakuulamismenetlusega (i.k „adversarial procedure“), kuid me ei ole vastased (i.k „adversaries“). Kontrollikoda on sageli kriitiline ja vahel kõigutamatu, kuid ma loodan, et oleme alati õiglased ja valmis kuulama mõistlikke selgitusi, mida komisjon on sageli suutnud pakkuda ja mida te saate meie tähelepanekute kõrval ise lugeda.

Lugupeetud daamid ja härrad

Nagu varasematel aastatel, jäeldab kontrollikoda ka 2017. aastal, et ELi raamatupidamise aastaaruanne annab selle finantsolukorrast õige ja õiglase ülevaate. Sarnaselt eelmise aastaga väljastab kontrollikoda 2017. aasta raamatupidamise aastaaruande aluseks olevate maksete korrektsuse kohta vastupidise arvamuse asemel märkusega arvamuse.

Teisisõnu – oluline osa kontrollikoja poolt uuritud 2017. aasta kuludest ei olnud oluliselt vigadest mõjutatud, ning selle puhul pean ma silmas toetusõigustel¹ põhinevaid kulusi, ehk programme, mille raames toetusesaajatele tehtavad maksed sõltuvad teatavate tingimuste täitmisest. Nimetatud kuludeks on näiteks maksed Erasmuse üliõpilastele, otsetoetused põllumajandustootjatele, eelarvetoetus kolmandatele riikidele ja ELi töötajate palgad. Toetusõigustel põhinevad maksed moodustasid enam kui poole ELi eelarvest tehtud maksetest aastal 2017.

Lisaks vähenes jätkuvalt õigusnormide rikkumise määr ELi kulutuste tegemisel. Maksete hinnanguline veamäär oli 2017. aastal 2,4%, mis on vähem kui 2016. aastal – 3,1% ja 2015. aastal – 3,8%. See näitab, et ELi finantsjuhtimine on kindlasti liikumas õiges suunas, ning selle kõige eest tuleks tunnustada eelkõige komisjoni, kes tegi järjepidevaid jõupingutusi, ja liikmesriike.

Ma usun, et audiitoritena ei peaks me olema ainult halbade uudiste toojad, vaid rõhutama ka head tava igal pool, kus seda leiame. Tahaksin tuua positiivse näitena meie järeltule, et Euroopa Põllumajanduse Tagatisfondist makstavat otsetoetused, mis moodustavad väga suure osa mitmeaastase finantsraamistiku rubriigist, ei sisaldanud olulisel määral vigu.

Samas pean ütleva, et mõningad probleemid siiski püsivad. Oma väite selgitamiseks tooksin teile kolm näidet: ühe ühest teisest põllumajanduse valdkonnast, ühe ühtekuuluvuse valdkonnast ja ühe teadusuuringute valdkonnast.

---

¹ Välja arvatud mõned maaelu arengu kavad.

Kontrollikoda leidis juhtumi, kus üks põllumajandustootja sai rahalist keskkonnatoetust vahekultuuride kasvatamiseks. Tegelikuses neid kultuure ei istutatud ega peetud ka asjaomaseid niisutus- ja viljelusregistreid. Kontrollikoja külastuse tulemusel algatas liikmesriigi makseasutus toetuse tagasinõudmise menetluse.

Ühel teisel juhul leidis kontrollikoda, et toetusesaaja oli enamdeklareerinud ühe ühtekuuluvuse valdkonna projekti kaudseid kulusid. Kõnealused kulud olid tegelikult instituudi peakorteris tekkinud üldkulud, mis ei olnud seotud projekti elluviimiseks loodud konkreetse üksusega. Kontrollikoda leidis, et kõik kulud, mis ei ole kõnealuse projektiga otseselt seotud, on rahastamiskõlbmatud.

Kolmandal juhul oli üks teadusprojektis osalenud VKE enamdeklareerinud projektiga seotud töötunnid ning kasutanud nende arvutamiseks ebaõiget meetodit. Asjaolusid halvendas veelgi tõsiasi, et kõik töötajad, kelle kulud deklareeriti, töötasid tegelikult sõsarettevõttes, mis ei olnud toetuslepingu osaline. Seetõttu leidis kontrollikoda, et kõik nimetatud kulud olid rahastamiskõlbmatud.

Tahaksin rõhutada, et sageli on olemas piisavalt teavet, et suurt osa vigadest ära hoida või avastada ja parandada. Kui komisjon ja liikmesriikide ametiasutused oleksid seda teavet kasutanud, oleks veelgi suurem osa ELi eelarvest olnud allpool kontrollikoja ja komisjoni kehtestatud olulisuse piirmäära.

Sellega siiski kõik ei piirdu. Juhtimis- ja kontrollisüsteemid on paranenud ning nüüd on meil võimalus vaadata värske pilguga, kuidas nende paranduste abil on võimalik auditi tõendusmaterjali saada.

2017. aastal katsetasime valdkonna „Majanduslik, sotsiaalne ja territoriaalne ühtekuuluvus“ puhul muudetud lähenemisviisi. Oluline muudatus oli see, et vaatasime läbi ja tegime uuesti kulutuste eest vastutavate poolte tehtud varasemad läbivaatamised ja kontrollid. Uues auditi lähenemisviisis võetakse arvesse nii parlamendi kui nõukogu poolt 2013. aastal vastu võetud olulisi muudatusi õiguslikus aluses. Selle tulemusena auditeerime nüüd deklareeritud kulutusi, mille puhul liikmesriigid ja komisjon on juba tuvastatud õigusnormide rikkumiste suhtes oma finantskorrektsioonid kehtestanud. Seega on kontrollikoja leidude abil selgem näha, kus puudused nii komisjoni kui liikmesriikide tasandil püsivad, mis võimaldab meil esitada parlamendile kvaliteetsemat teavet.

Järgmistel aastatel laiendame seda projekti ka muudele kuluvaldkondadele, kui selleks vajalikud tingimused on täidetud.

Samas peame pöörama oma tähelepanu ja suunama ressursid ka sellele, et hinnata, kas EL annab oma kodanikele tulemusi. Ei piisa üksnes teadmisest, et raha on kulutatud korrektselt – me peame ka teadma, kas see on kulutatud targalt.

Lubage mul tuua veel üks näide välistegevuse valdkonnast: ühe meie külastatud projekti puhul oli rahvusvaheline organisatsioon kulutanud 150 000 euro väärtusega valimiskastide ja -sedelite transpordile üle 280 000 euro. Ehkki see oli küll tundlik ja kiireloomuline juhtum, mis hõlmas valimisi kolmandas riigis, on ikkagi keeruline meie kodanikele selgitada, et EL kulutab nende raha sellisel viisil.

Lugupeetud daamid ja härrad

Ühes hiljutises eriaruandes oleme näidanud, et mitmel liikmesriigil on raskusi Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide vahendite tõhusa kasutamisega. Sellega seoses on tervitatav, et komisjon teeb ettepaneku võtta järgmiseks finantsperioodiks mitmeid meetmeid, mis aitaksid ühtekuuluvusfondide kasutamist paremini toetada. Osa lahendusest on ka teie käes, kui võtate uue mitmeaastase finantsraamistiku ja sellega seotud mitmeaastased finantsprogrammid õigeaegselt vastu.

Samas on ELi eelarve jätkuvalt tugeva surve all nende maksete mahu tõttu, mille suhtes on võetud kulukohustused tulevasteks aastateks.

Võetud kulukohustuste suure taseme ja tehtud maksete väikese mahu kombinatsioon suurendas ELi täitmata eelarveliste kulukohustuste mahu rekordilise 267,3 miljardi euroni. Kontrollikoja hinnangul suurenevad täitmata

kulukohustused 2020. aasta lõpuks veelgi. Kontrollikoda leiab, et see peaks olema järgmise mitmeaastase finantsraamistiku prioriteet.

Kontrollikoda ei sekku kindlasti vaidlustesse netomaksjate, kes ütlesid „vähendage meie kulukohustusi“, ja netotoetusesaajate, kes ütlesid „tehke rohkem“, vahel. Samas on meil võimalik juhtida tähelepanu asjaolule, et täitmata kulukohustuste aina suurenev hulk lükkab üha kaugemale tulevikku finantsprogrammide mõju, mille üle peate teie kui seadusandjad praegu läbirääkimisi.

Lugupeetud daamid ja härrad

ELi kogueelarve moodustab alla 1% kogu ELi kogurahvatulust.

Niisiis, kuigi on oluline, et ELi eelarvet kasutataks tõhusalt, peame me jääma realistlikuks selle suhtes, mida on võimalik saavutada meile usaldatud vahenditega. Kui loome ootusi, mida ei ole võimalik täita, siis kaotame oma kodanike usalduse. Kontrollikoja seisukoht on konkreetne: EL ei tohiks anda lubadusi, mida ta ei suuda täita. Ning me peame iga päev tõestama, et ELi pädevust kasutatakse tõhusamalt liidu, mitte liikmesriigi tasandil.

Üks viimane mõtisklus, enne kui ma lõpetan. Meid kui audiitoreid tuntakse selle järgi, et vaatame alati ajas tagasi. Ma arvan, et sel aastal on meil siiski õigus heita pilk ka tulevikku. Võite lähinädalatel meilt oodata mitmeid arvamusi erinevate ettepanekute kohta, mis puudutavad Euroopa Liidu rahalisi vahendeid perioodil 2021–2027.

Parlament ja nõukogu peavad tegema olulisi valikuid. Meie arvates väärrib erilist kiitust asjaolu, et komisjon on ettepanekuid teinud selleks, et lisada paindlikkust, mida kehtivas mitmeaastases finantsraamistikus ei ole. See on samm õiges suunas.

Austatud daamid ja härrad, liikudes ühe ebakindlamo maailmas, kindlustagem, et meie otsused põhinevad tugevatel finantsalustel.

Näidagem oma kodanikele, et suudame pakkuda, mida lubame, pakume seda tõhusalt ja viisil, mis tõepoolest muutusi kaasa toob.

Täna teid tähelepanu eest ja jään ootama meie mõttevahetust.